

mátka je stále funkční a zvládá i nápor automobilů.

Číňané, Italové, Židé...

Nějakého půl kilometru severně od mostu vstupujete do dvou zvláštních světů. Světů, které dokládají, že New York je velkým kosmopolitním centrem, že se tu prolínají lidé, rasy, náboženství, barvy. Čínské město a Malá Itálie. V Chinatownu žije na poměrně malé ploše na 130 tisíc Číňanů. Je jasné, že laťinka v nápisech tu pak místy ztrácí smysl. Najdete tu spoustu výborných restaurací a bister. Naproti tomu sousední Little Italy má svou největší slávu už dávno za sebou. V polovině uplynulého století se spousta italských rodin odstěhovala do jiných čtvrtí a atmosféra mafiánských filmů je tak trochu pryč. Dobrá italská kuchyně ale zůstává.

Západně vstoupíte do dalšího světa. Lower East Side byl jedním z velkých domovů židovské komunity. Na začátku 20. století sem přišlo půl miliónu Židů z nepříliš vlnivě východní Evropy, pro duchovní potřeby jim sloužilo přes čtyři sta synagog! Stejně jako v „italském“ případě se ale i tenhle svět stává minulostí. Židovský vliv už není tak silný, přesto ale tu a tam zvláštní duch staré doby cítit je. Dnes žijí Židé mnohem více v jiných čtvrtích, dohromady však představují 12 % newyorské populace.

Stejně jako další velkoměsta Ameriky, i New York a zvláště pak Lower East Side se stávají domovem nové silně migrující komunity – španělsky mluvících Latinů. Začali to Portorikánci, pak přišli Kubánci, Mexičané, Ekvádorci, lidé ze Salvadoru. Přicházejí stále a s nimi se mění tvář čtvrti.

Čtvrť umělců

Z Little Italy pro změnu východním směrem leží další zajímavá část Manhattanu – SoHo. Podivné jméno vzniklo zkrácením udání polohy (South of Houston Street – jižně od Houstonské ulice). Heslem SoHo by se klidně mohlo stát „co nejvíc na co

Chrysler Building – svého času nejvyšší budova světa

nejmenším prostoru“. Zhruba čtvrt míle čtvereční rozlohy skrývá na 250 galerií, čtyři muzea, 200 restaurací a 100 obchodů, ponejvíce módních butiků, tahle čtvrť je v kursu. Upomínkou na průmyslové doby 19. století jsou pozoruhodné litinové domy. Ze zdejších muzeí asi po 11. září dříve než kdy předtím upoutá pozornost hasičské (New York City Fire Museum).

Co byl a je pro Paříž Montmartre, je pro New York Greenwich Village, kterou najdete severně od SoHo. Čtvrť vyhledávaná studenty, umělci a bohémy už začátkem 20. století. Domy jsou mnohem nižší, nabývají normálních, lidských rozměrů. Jsou krásným příkladem, že New York nejsou jen mrakodrapy, ale i starší nízké domy v ze-

lých zákoutích. Tady se usazovali jazzmani a hráli v klubech Blue Note či Village Vanguard, které i dnes fungují. Ve 40. letech se tu scházeli gayové. Greenwich Village, ač blízko ruchu, spěchu i velkým penězům zbytku Manhattanu, byla vždy výjimečná a vždycky trochu jinde. Kde jinde než tady bylo v 50. letech místo pro beatniky a o desetiletí později zase pro generaci hippies. Bob Dylan tu kouřil marihuanu, bydlel tu Jimi Hendrix, natáčeli tu Rolling Stones.

I dnes tu je spousta příjemných kaváren, restaurací všemožných kuchyní, malých obchůdků, bazarů. Černošští kluci se prohánějí na basketbalovém plácku za drátěným plotem u výstupu z metra. A přímo uprostřed čtvrti zelený Washington Square Park se vstupním obloukem podobajícím se pařížskému Vítěznému. Tady odpočívají studenti nedaleké New York University a je nanejdáv pravděpodobné, že dřív se tu procházeli obyvatelé čtvrti Edgar Allan Poe, Mark Twain, Walt Whitman či Jack Kerouac.

Pozoruhodný Midtown

Zhruba střed Manhattanu zaplňuje Midtown, čtvrť, kde o pozoruhodné záležitosti není nouze. Procházku lze začít třeba na východní straně u East River. Už ulice vyzdobené pestrobarevnými vlajkami států světa, které sem směřují, signalizují, co bude následovat. New York je „hlavním městem světa“ skrze →

Tady stávalo World Trade Center, dnes prázdná díra, z které teprve před pár měsíci zmizely poslední trosky.

Co místo dvojčat?

Jeho věže sahaly do výšky čtyř set metrů a Manhattanu vévodily od roku 1973. Světové obchodní centrum, novodobý symbol západního bohatství, o moc nepřežilo začátek 21. století, jehož bylo předzvěstí. 11. září 2001 se stavba budovaná sedm let zřítila k zemi za dvě hodiny. Zemřelo přibližně 2819 lidí. Trosky World Trade Centra se odklízely devět měsíců. Dnes je to prázdné, smutné místo, černá díra v zemi. Na plochách kolem nechávají lidé vzkazy, květiny, fotografie. K ročnímu smutnému výročí by po obvodu místa měl vzniknout dočasný památník, asi čtyřmetrová kovová stěna se jmény obětí. Je jasné, že místo, kde stávaly dva mrakodrapy, už nikdy nebude vypadat stejně. Po roce už je stejně

Snímek: ČTK

tak jasné, že všem „divokým“ návrhům odzvonilo. Nebudou tu stát ani kopie dvojčat, ani tu nebude nic než velký rozlehlý park, takové návrhy nedlouho po 11. září zaznívaly. Diskuse postoupila dál. Výškové kancelářské domy sice budou tvořit neúplnou součást místa. Stejně tak tu ale bude park či pietní místo připomínající tragédii. Koncem července představila Společnost pro rozvoj dolního Manhattanu 6 variant. Všechny nesou v názvu jako první slovo Memorial, liší se ve slově druhém: Plaza, Square, Triangle, Garden, Park, Promenade. Park či otevřené prostranství by měl podle návrhů mít od 1,6 do 4 hektarů, budovy by měly sahát maximálně do 80 pater. Obnova bude trvat léta, hovoří se o pěti až deseti. Dva mrakodrapy WTC budou příští generace znát už jen z médií. Namísto prosperity se stanou navěky symbolem utrpení.